

Στέφανα γάμου

Ένα δωμάτιο του αρχοντικού περιλαμβάνει δύο χάλκινα κρεβάτια με ουρανό, μια συρταριέρα και ντουλάπες από την περίοδο 1900-1930, τα οποία αποτελούν δωρεά των Φίλων του Μουσείου Κύπρου. Περιλαμβάνονται επίσης δείγματα χειροτεχνίας και ειδών προίκας όπως κεντήματα και κλινοσκεπάσματα. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του δωματίου αποτελούν τα στέφανα γάμου. Σύμφωνα με την παράδοση, τα στέφανα συμβολίζουν το δέσιμο των ανθρώπων μέσα από το μυστήριο του γάμου, και τα στέφανα ενώνονται με μια κορδέλα, ώστε το ζευγάρι να μείνει ενωμένο και δεμένο στο υπόλοιπο της ζωής του. Παραδοσιακά τα στέφανα τοποθετούνται πάνω από το νυφικό κρεβάτι στο προσκεφάλι των νεόνυμφων, ως ένδειξη αγάπης και αφοσίωσης. Τα στέφανα τοποθετούνταν στον τοίχο ή με ένα απλό καρφί, αν υπήρχε έλλειψη χρημάτων, ή σε περίτεχνες ειδικές θήκες, τις γνωστές στεφανοθήκες.

Σπασμένα αγάλματα

Στο αρχοντικό υπάρχει μια σειρά από αρχαία αγάλματα και θραύσματα αγαλμάτων. Αντιπροσωπεύουν έργα παλαιότερων εποχών από διάφορες περιοχές. Ανάμεσα σε αυτά υπάρχουν κομμάτια πέτρινων κιόνων, θραύσματα από χέρια και πόδια αρχαίων αγαλμάτων και πρώιμων γλυπτικών έργων.

Η κρήνη

Οι κρήνες όπως αυτή που συναντάμε στο αρχοντικό του Χατζηγεωργάκη Κορνέσιου ήταν χαρακτηριστικές πολυτελών κατοικιών της εποχής και βασικός τους σκοπός ήταν να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες των ενοίκων σε νερό. Η κρήνη έχει κτιστή δεξαμενή στην πίσω πλευρά για την αποθήκευση του νερού και μια λεκάνη στην μπροστινή πλευρά για να τρέχει μέσα το νερό, η οποία είναι αρχαία σαρκοφάγος που επαναχρησιμοποιήθηκε για αυτό το σκοπό. Η κρήνη είναι διακοσμημένη με τον δικέφαλο αετό, σύμβολο της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, και στο πλάι με ανθρωπόμορφα πουλιά που στέκονται πάνω σε κίονες. Ψηλά στην κρήνη αναγράφεται η ημερομηνία 1803 Ιουλίου 29 και υπάρχει σταυρός με τη συντομογραφία IC XC NI KA (που σημαίνει Ιησούς Χριστός Νικά). Τα χριστιανικά σύμβολα στην κρήνη είχαν σβηστεί σε κατοπινό στάδιο για να μην προσβάλλουν τους μουσουλμάνους κάτοικους της οικίας. Ο σταυρός ήταν συνηθισμένο να τοποθετείται ως φυλαχτό σε σπίτια της εποχής και υπάρχει όχι μόνο στην κρήνη αλλά και πάνω σε μαρμαρίνη πλάκα-φυλαχτό στην μέσα πλευρά πάνω από την κεντρική πόρτα.

Ο Οντάς

Το δωμάτιο του οντά είναι ένα από τα πιο βασικά δωμάτια του Αρχοντικού. Γνωστό και ως “Ασπαστικόν”, χρησιμοποιούνταν για την υποδοχή των ξένων και των υψηλόβαθμων Οθωμανών επισκεπτών στο νησί. Το δωμάτιο έχει πολλά κοινά στοιχεία με αντίστοιχους χώρους αρχοντικών σε άλλες περιοχές της Οθωμανικής επικράτειας. Ένα από αυτά τα χαρακτηριστικά στοιχεία αποτελεί και η ξύλινη επένδυση στους τοίχους καθώς και τα εντοιχισμένα ντουλάπια (ένα εκ των οποίων διαθέτει κρύπτη που οδηγεί στη στέγη). Το δωμάτιο περιλαμβάνει μια τοιχογραφία η οποία είναι πλαισιωμένη από 2 αγγέλους με σάλπιγγες και απεικονίζει μια πολιτεία (κατά πάσα πιθανότητα την Κωνσταντινούπολη) με σπίτια, μια σειρά από δέντρα, τα τείχη της πόλης και μπροστά μια θάλασσα με γέφυρα.

Παραδοσιακό φόρεμα

Στο σπίτι εκτίθεται μια παραδοσιακή γυναικεία ενδυμασία που περιλαμβάνει σάλι κεφαλής (που παραδοσιακά φοριόταν με τις γωνίες γυρισμένες προς τα μέσα), καθώς και βελούδινη ζακέτα (γνωστή ως “σάρκα”) με μακριά μανίκια με κεντημένο διάκοσμο. Τέτοιες σάρκες ως ενδυματολογικό στοιχείο συμπλήρωναν την φορεσιά κυριών των πόλεων κατά τον 19ο αιώνα. Στον 20ο αιώνα διατηρήθηκαν σε φορεσιές της υπαίθρου σε επίσημες ή νυφικές ενδυμασίες. Η φούστα είναι κεντημένη με λουλούδια και συμπληρώνεται από μια μεταξωτή ζώνη με πόρπη.

Επιδαπέδιο ρολόι

Στο αρχοντικό εκτίθεται ένα ρολόι του 18ου αιώνα. Παρόλο που δεν άνηκε στο αρχοντικό αποτελεί χαρακτηριστικό δείγμα τέτοιων ρολογιών της εποχής, που κατασκεύαζαν Ευρωπαίοι και Άγγλοι ωρολογοποιοί ιδιαίτερα για την Τουρκική αγορά και που πολλές φορές προσφέρονταν ως δώρα σε επίσημους. Το συγκεκριμένο ρολόι είναι αγγλικής προέλευσης και φέρει στον δίσκο του την υπογραφή του γνωστού ωρολογοποιού του Λονδίνου Isaac Rogers ο οποίος κατασκεύαζε ρολόγια για εξαγωγή. Η ξύλινη κάσα του ρολογιού είναι ντόπιας κατασκευής και περιλαμβάνει άνθη και το πορτρέτο μιας κυρίας της εποχής με επίσημη ενδυμασία. Πάνω από το δίσκο του υπάρχει μπρούτζινη πλάκα χαραγμένη που δείχνει ότι ανήκε στον Michael de Vezin που ήταν Πρόξενος των Άγγλων στην Συρία και την Κύπρο και διέθετε πολλά τέτοια ρολόγια από τα οποία όμως διασώθηκαν μόνο 2 (εκ των οποίων το ένα είναι αυτό). Το συγκεκριμένο ρολόι βρέθηκε στην κατοχή του Ζήνωνα Πιερίδη στη Λάρνακα, ο οποίος το δώρισε στο Κυπριακό Μουσείο το 1961.

Διακοσμημένο μπαούλο

Σε κάποιο δωμάτιο του αρχοντικού υπάρχει ένα διακοσμημένο μπαούλο. Τέτοια μπαούλα (γνωστά ως “σεντούτζια”) αποτελούσαν ένα από τα συνηθέστερα έπιπλα τα οποία υπήρχαν σε σπίτια τόσο στις πόλεις όσο και στην ύπαιθρο. Συνήθως χρησιμοποιούνταν για την αποθήκευση υφαντών και άλλων ειδών που υφαίνονταν σε αργαλειούς για να αποτελέσουν την προίκα της νύφης για το νέο της σπίτι. Ο διάκοσμος τέτοιων μπαούλων αντανακλούσε τον πλούτο και την αρχοντιά του ιδιοκτήτη.

Πράσινο γυάλινο σερβίτσιο

Σε κάποιο δωμάτιο του αρχοντικού εκτίθεται ένα πράσινο γυάλινο σερβίτσιο του 19ου αιώνα από φυσικό γυαλί, με προέλευση από τη Δαμασκό. Τέτοια σερβίτσια ήταν ιδιαίτερως δημοφιλή στα τέλη του 19ου αιώνα μέχρι και τις αρχές του 20ου αιώνα, και αποτελούσαν χαρακτηριστικά είδη πολυτελείας σε σπίτια της εποχής. Το γυαλί από αυτή την περιοχή ήταν ιδιαίτερως διάσημο σε όλο τον ισλαμικό κόσμο, μιας και ήδη από τα μεσαιωνικά χρόνια η Δαμασκός αποτελούσε ένα από τα μεγαλύτερα κέντρα κατεργασίας γυαλιού.

Κοσμήματα

Το αρχοντικό του Χατζηγεωργάκη Κορνέσιου περιλαμβάνει μια σειρά κοσμημάτων που αποτελούν αντιπροσωπευτικά δείγματα των χρόνων της Τουρκοκρατίας αλλά και νεότερα, όπως μενταγιόν από έγχρωμο γυαλί για μίμηση πολύτιμων λίθων, βραχιόλια αλλά και καρφίτσες και πόρπες ζώνης από ασήμι, σμάλτο ή επιχρυσωμένες. Τα κοσμήματα αποτελούσαν σημαντικό συμπλήρωμα της επίσημης φορεσιάς που αναδείκνυε τις παραδοσιακές ενδυμασίες. Αξίζει να σημειωθεί ότι η αργυροχοΐα είχε μεγάλη άνθιση στη Κύπρο κατά τον 17ο-19ο αιώνα και η Λευκωσία ήταν σημαντικό κέντρο της τέχνης αυτής, αποτελώντας κέντρο για πολλούς κοσμηματοπώλες. Ανάμεσα στα κοσμήματα του αρχοντικού υπάρχει και μια διπλή πόρπη (γνωστή ως “πούκλα” στις κυπριακές πηγές) που χρησιμοποιούνταν για το κλείσιμο της ζώνης στη μέση. Φέρει την εικόνα του Αγίου Γεωργίου, σκαλισμένη από φίλντισι, που το καθιστά ένα πολύ ιδιαίτερο και μάλλον σπάνιο κομμάτι.

Μεσαιωνικά διακοσμημένα αγγεία

Το αρχοντικό περιλαμβάνει σειρά από Μεσαιωνικά διακοσμημένα αγγεία. Η τέχνη της εφυαλωμένης κεραμικής άρχισε να αναπτύσσεται στην Κύπρο, στην περιοχή της Πάφου, στις αρχές του 13ου αιώνα. Εργαστήρια εφυαλωμένης κεραμικής λειτουργούσαν καθόλη τη διάρκεια του 13ου και 14ου αιώνα στη Λέμπα της επαρχίας Πάφου και στη νοτιοδυτική Πάφο. Τα προϊόντα εφυαλωμένης κεραμικής ήταν κυρίως επιτραπέζια σκεύη, όπως κανάτες, κούπες και ποτήρια, σκεύη καθημερινής χρήσης, που χρησιμοποιούσαν όλες οι κοινωνικές τάξεις της μεσαιωνικής Κύπρου. Τα αγγεία του 13ου αιώνα είχαν αδρή χάραξη σε όλη την επιφάνεια με πορτοκαλόχρωμη ή πράσινη εφυάλωση. Μέσα στο 13ο αιώνα άρχισε να χρησιμοποιείται πρόσθετο χρώμα, κυρίως καφεκίτρινο και πράσινο, πάνω στο εγχάρακτο σχέδιο. Κατά τον 15ο αιώνα κάνει την εμφάνιση του ένα νέο κέντρο παραγωγής εφυαλωμένης κεραμικής στην περιοχή της Λαπήθου. Τα αγγεία της Λαπήθου είναι διακοσμημένα με εγχάρακτη τεχνική πάνω σε άσπρο επίχρισμα και είναι συνήθως εμπλουτισμένα με φωτεινές καφεκίτρινες και πράσινες πινελιές. Το θεματολόγιο τέτοιων αγγείων περιελάμβανε συνήθως ανθρώπινες μορφές, ζωικά και φυτικά μοτίβα.

Θυρεός των Ποδοκάθαρων

Ο θυρεός αποτελεί ένα από τα πιο χαρακτηριστικά στοιχεία του αρχοντικού, τραβώντας άμεσα την προσοχή του επισκέπτη. Το οικοδόμημα μαρτυρεί την ιστορία του κτηρίου και την οικοδόμησή του κατά τον 15ο αιώνα, δηλαδή κατά τους χρόνους της φραγκικής κυριαρχίας, και όχι κατά τον 18ο αιώνα όπως αρχικά πιστευόταν. Πρόκειται για μια εντοιχισμένη μαρμάρινη πλάκα με ανάγλυφο το φτερωτό λιοντάρι της Βενετίας. Ο θυρεός συνδέει το κτήριο με την οικογένεια των Ποδοκάθαρων, μια από τις πιο σημαντικές οικογένειες της Κύπρου η οποία διέπρεψε σε πολλούς τομείς κατά τη Φραγκοκρατία και Ενετοκρατία, σηματοδοτώντας ότι το κτήριο αποτελούσε το Μέγαρο της οικογένειας. Το φτερωτό λιοντάρι συνδέεται με τα αξιώματα και τους τίτλους που έλαβε η οικογένεια από τη Γαληνοτάτη Δημοκρατία της Βενετίας. Το δεξί πόδι του λιονταριού είναι πάνω σε ανοικτό ευαγγέλιο με τη λατινική επιγραφή Pax tibi Marce Evangelista meus (Ειρήνη σε εσένα Μάρκε, Ευαγγελιστή μου) ενώ δίπλα του υπάρχει πύργος με σημαία. Στο κέντρο υπάρχει μια ασπίδα με τον Δικέφαλο αετό (έμβλημα του βυζαντινού αυτοκρατορικού οίκου), που δηλώνει την καταγωγή των Ποδοκάθαρων από παλιό βυζαντινό οίκο και τη σχέση τους με τον κλάδο των Παλαιολόγων. Στο σώμα του αετού υπάρχει ο σταυρός του Γολγοθά, κύριο στοιχείο που συναντάται στους θυρεούς όλων των κλάδων της οικογένειας των Ποδοκάθαρων.

Ξυλόγλυπτος διάκοσμος οροφής

Ένα από τα σημαντικά χαρακτηριστικά του εσωτερικού χώρου των αρχοντικών της οθωμανικής εποχής αποτελούν οι ξυλόγλυπτες διακοσμήσεις των ταβανιών, δείγματα των οποίων εκτίθενται στο αρχοντικό. Τέτοια ξυλόγλυπτα κομμάτια, πέρα από τη διακόσμηση του χώρου βοηθούσαν και στην εσωτερική διαίρεση του, μιας και σε ένα χώρο μπορούσαν να υπάρχουν διαφορετικά είδη διακόσμησης που υποδήλωναν την διαίρεση του χώρου σε μικρότερα τμήματα. Η διακόσμηση βασιζόταν συνήθως σε φυτικούς σχηματισμούς, και μπορεί να περιλάμβανε επιχρυσωμένα ή ζωγραφισμένα στοιχεία. Άλλωστε, η πλούσια ξυλόγλυπτη διακόσμηση της οροφής ήταν ενδεικτικό στοιχείο του πλούτου και της ευμάρειας του σπιτιού. Ιδιαίτερο χαρακτηριστικό μιας συγκεκριμένης περίτεχνης ξύλινης οροφής που εκτίθεται στο αρχοντικό, αποτελεί και το ξυλόγλυπτο ρόδι, το οποίο φέρει ιδιαίτερο συμβολικό βάρος ανά τους αιώνες λόγω του χρώματος του και της αφθονίας των σπόρων του. Το ρόδι θεωρείται ο καρπός της αφθονίας, της γονιμότητας, της καλοτυχίας, αλλά και του πλούτου και χρησιμοποιούνταν συχνά σε τέτοιες διακοσμήσεις ως στοιχείο καλοτυχίας για το σπίτι.

Η ραπτομηχανή

Η ραπτομηχανή αποτελεί μια από τις σπουδαιότερες μηχανές που ανακαλύφθηκαν τον 19ο αιώνα. Μέχρι τότε το ράψιμο γινόταν στο χέρι. Ήδη τον 18ο αιώνα είχαν γίνει οι πρώτες προσπάθειες κατασκευής ραπτομηχανής από τους Charles F. Weinsenthal και Thomas Saint, που αποτέλεσαν τη βάση των μηχανών αυτών όπως τις γνωρίζουμε σήμερα. Η πρώτη λειτουργικά αξιόπιστη ραπτομηχανή κατασκευάστηκε από τον Γάλλο Barthéleus Thimonier το 1825. Παρόλη την εξέλιξη όμως οι ραπτομηχανές της εποχής είχαν αρκετά προβλήματα. Ο Ισαάκ Σίνγκερ, παιδί φτωχής οικογένειας στην Αμερική, που δεν είχε κάποια μόρφωση αλλά «έπιαναν τα χέρια του», κατάφερε σε μόλις 11 μέρες να δημιουργήσει μια ραπτομηχανή που θα τον έκανε διάσημο. Η μηχανή του διέθετε τρυπητή βελόνα με κάθετη κίνηση, τραπέζι που κρατούσε το ύφασμα και τροχό που λειτουργούσε με την κίνηση του ποδιού. Η μηχανή αυτή αποτέλεσε την πρώτη πρακτική ραπτομηχανή, που έλυσε τα έως τότε λειτουργικά προβλήματα άλλων μηχανών, με την οποία ο Singer καθιέρωσε τη χρήση της στα νοικοκυριά για οικιακή χρήση. Μέχρι τότε η ραπτομηχανές προορίζονταν μόνο για βιομηχανική χρήση. Δείγμα μιας τέτοιας ραπτομηχανής υπάρχει και στο αρχοντικό.

Ασημένιο σερβίτσιο

Σε ένα δωμάτιο του αρχοντικού υπάρχει ένα ασημένιο σερβίτσιο, που αποτελεί οικογενειακό κειμήλιο. Το σερβίτσιο αποτελείται από 12 φλυτζανάκια του καφέ από επιχρυσωμένη πορσελάνη με 12 θήκες φλυτζανιών, μια ασημένια ζαχαριέρα, μια καφετιέρα και 2 ασημένια κουταλάκια με το μονόγραμμα ΙΒ. Το σερβίτσιο που εκτίθεται μαζί με την κασετίνα του, είχε δωρηθεί στην Ιουλιανή Βοντιτσιάνου από την Lady Stanhope. Η Ιουλιανή Βοντιτσιάνου ήταν παντρεμένη με τον γιο του Χατζηγεωργάκη Κορνέσιου, Ιωάννη.

Μονόγραμμα του Σουλτάνου

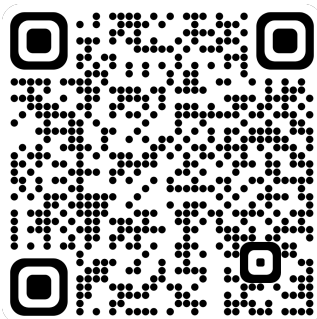
Στα οθωμανικά χρόνια, τα διατάγματα του Σουλτάνου, γνωστά και ως φερμάνια, αποτελούσαν εντολές (ως ένα είδος εκτελεστήριων εγγράφων) οι οποίες έπρεπε να εφαρμοστούν άμεσα. Τέτοια διατάγματα μπορεί να αφορούσαν σε ειδικά τοπικά ζητήματα όπως η ρύθμιση της φορολογίας ή η απογραφή της παραγωγής και του πληθυσμού, ή να αποτελούσαν και απαντήσεις σε προσφυγές ή αιτήσεις ιδιωτών και κοινοτήτων. Στο αρχοντικό εκτίθεται ένα διάταγμα με την ημερομηνία 25 Απριλίου 1748 και φέρει το μονόγραμμα (γνωστό ως tugra) του Σουλτάνου Mahmud I που κυβέρνησε την περίοδο 1730-1754. Το διάταγμα απευθύνεται σε αξιωματούχους της Σμύρνης, της Κύπρου και των γύρω περιοχών δίνοντας εντολή για την ελεύθερη διέλευση του ευγενούς Ολλανδού κ. Sliher από αυτές τις περιοχές, ο οποίος θα πραγματοποιούσε ταξίδι σε αυτές με τους υπηρέτες του. Στόχος του διατάγματος ήταν ο Sliher να περάσει ελεύθερα χωρίς να ενοχληθεί από εισπράκτορες του κεφαλικού φόρου αλλά και του δοθεί κάθε πιθανή βοήθεια, προστασία αλλά και προμήθειες μπορεί να χρειαστεί κατά τη διάρκεια του ταξιδιού του. Στα τέλη του 18ου αιώνα, το διάταγμα βρέθηκε στην κατοχή του Άγγλου συλλέκτη και περιηγητή John Lee, καταλήγοντας στην συλλογή του Stroud Read στο Λονδίνο.

Καλωσόρισμα

Σας καλωσορίζουμε στο Εθνολογικό Μουσείο Κύπρου, γνωστότερο ως αρχοντικό του Χατζηγεωργάκη Κορνέσιου, παλιό ανάκτορο των Ποδοκάθαρων, ένα κτίσμα αρχαίο που κρύβει στους τοίχους του πολλές στρώσεις ιστορίας της πόλης μας. Σας προσκαλούμε να το εξερευνήσετε μαζί μας σήμερα στα πλαίσια της παράστασής μας. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης θα εστιάσουμε σε μερικά αντικείμενα που εκτίθενται στους χώρους του μουσείου, γύρω από τα οποία θα προκύψουν μουσικές δράσεις κατά τη διάρκεια της παράστασης. Πληροφορίες για αυτά αναφέρονται συνοπτικά στις κάρτες που κρατάτε στα χέρια σας. Μπορείτε να τα εντοπίσετε μέσα στο αρχοντικό;

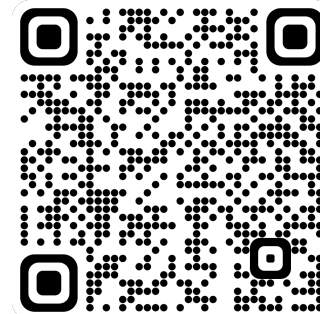
Επικοινωνήστε μαζί μας

Σας ευχαριστούμε για τη συμμετοχή σας στην εκδήλωση μας. Αν θα θέλατε να επικοινωνήσετε μαζί μας για σχόλια, ανατροφοδότηση ή για να μοιραστείτε φωτογραφικό υλικό ή βίντεο από τις συσκευές σας παρακαλώ χρησιμοποιήστε τον κωδικό QR. Ότι μας στείλετε μπορεί να χρησιμοποιηθεί στα πλαίσια έρευνας και να δημοσιευθεί στο Digital Hub που ετοιμάζουμε στα πλαίσια του προγράμματος ReInHerit.

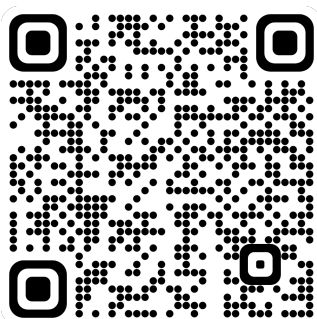
Επικοινωνήστε μαζί μας

Σας ευχαριστούμε για τη συμμετοχή σας στην εκδήλωση μας. Αν θα θέλατε να επικοινωνήσετε μαζί μας για σχόλια, ανατροφοδότηση ή για να μοιραστείτε φωτογραφικό υλικό ή βίντεο από τις συσκευές σας παρακαλώ χρησιμοποιήστε τον κωδικό QR. Ότι μας στείλετε μπορεί να χρησιμοποιηθεί στα πλαίσια έρευνας και να δημοσιευθεί στο Digital Hub που ετοιμάζουμε στα πλαίσια του προγράμματος ReInHerit.

Επικοινωνήστε μαζί μας

Σας ευχαριστούμε για τη συμμετοχή σας στην εκδήλωση μας. Αν θα θέλατε να επικοινωνήσετε μαζί μας για σχόλια, ανατροφοδότηση ή για να μοιραστείτε φωτογραφικό υλικό ή βίντεο από τις συσκευές σας παρακαλώ χρησιμοποιήστε τον κωδικό QR. Ότι μας στείλετε μπορεί να χρησιμοποιηθεί στα πλαίσια έρευνας και να δημοσιευθεί στο Digital Hub που ετοιμάζουμε στα πλαίσια του προγράμματος ReInHerit.

Επικοινωνήστε μαζί μας

Σας ευχαριστούμε για τη συμμετοχή σας στην εκδήλωση μας. Αν θα θέλατε να επικοινωνήσετε μαζί μας για σχόλια, ανατροφοδότηση ή για να μοιραστείτε φωτογραφικό υλικό ή βίντεο από τις συσκευές σας παρακαλώ χρησιμοποιήστε τον κωδικό QR. Ότι μας στείλετε μπορεί να χρησιμοποιηθεί στα πλαίσια έρευνας και να δημοσιευθεί στο Digital Hub που ετοιμάζουμε στα πλαίσια του προγράμματος ReInHerit.

